

культурної спрямованості не мали самостійного та самодостатнього характеру, а включалися до змісту інших зовнішніх функцій держави.

Таким чином, стає очевидним зростання ролі культурної функції у загальній системі функцій держави, яка зумовлює надання їй статусу універсальної функції держави.

Література

1. Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – С. 141.

2. Головченко В. В. Юридична термінологія: довідник / В. В. Головченко, В. С. Ковальський. – К.: Юрінком Інтер, 1998. – 224 с.

3. Загальна теорія держави і права: навч. посіб. / [А. М. Колодій, В. В. Копейчиков, С. Л. Лисенков та ін.]; за ред. В. В. Копейчикова. – К.: Юрінком Інтер, 2011. – 320 с.

УДК 342.5 (043.2)

Гаврилюк В. Ю., студентка,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: **Макеєва О.М.**, к.ю.н.

ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ФУНКЦІЙ ПРАВА

Активна роль права в житті суспільства та його соціальне призначення виражаються в його функціях. Аналіз функцій права як єдиної цілісної системи дозволяє не просто згрупувати і упорядкувати знання при їх вивченні. Такий підхід дозволяє глибше зрозуміти зміст кожної з функцій.

Проблеми функцій права у сучасній правовій науці досліджували багато науковців-юристів, серед яких: С. С. Алексєєв, І. В. Арістова, М. Коркунов, О. В. Зайчук, Н. М. Оніщенко, Л. Петражицький, Т. Н. Радько, В. Н. Синюков, О. Ф. Скаун, В. В. Сухонос та інші.

У юридичній науці поняття «функція» характеризує соціальну роль держави і права. Функції права почали розроблятися на початку ХХ ст., що пов'язано з дослідженнями К. Ренері, Л. Дюгі, Л. Петражицького, Н. М. Коркунова і А. М. Горовцева. Застосування структурно-функціонального підходу в юридичній науці було обумовлено, перш за все, системним розумінням феномену права. На початку ХХ століття з'являється теорія функцій права, а структурно-функціональний підхід застосовується у різних юридичних школах.

Під функцією права розуміють або соціальне призначення права, або його напрями правового впливу на суспільні відносини, або і те й інше разом. У цьому зв'язку слід акцентувати увагу на недоцільності ототожнення або протиставлення напрямів правового впливу соціальному

призначенню права і, навпаки. Розкриваючи зміст якої-небудь функції права, необхідно постійно мати на увазі зв'язок призначення права з напрямками його впливу і, навпаки - визначеність останніх призначенням права [1, с. 170-171].

Функції права - це основні напрямки його впливу на різноманітні суспільні відносини, впорядкування їх стосовно цілей і завдань правового регулювання. Функції права взаємопов'язані між собою і здійснюють комплексний вплив на суспільство за допомогою юридичних засобів.

Функція характеризує напрямок необхідного впливу права, тобто такого впливу, без якого суспільство на певному етапі розвитку не може обійтись. Функція права означає напрямок його активної дії, яка впорядковує певний вид суспільних відносин, тому ознакою функції права є її динамізм. Але ознакою функції є також постійність, яка характеризує стабільність, тривалість її дії. Функції змінюються і розвиваються у відповідності з потребами практики [2, с. 178].

Більшість авторів класифікують функції права на загально соціальні та спеціально-юридичні хоча є автори, які підкреслюють і інші критерії розподілу функцій права. Загальносоціальні функції права – це напрямки взаємодії права та інших соціальних явищ як єдності форми і змісту. В свою чергу вони поділяються на такі: інформаційна (комунікативна) – право інформує людей про волю законодавця; орієнтаційна – право орієнтує людей на позитивні правові установки, правомірну поведінку; гносеологічна (пізнавальна) – право саме виступає як джерело пізнання зафіксованих у ньому закономірностей розвитку суспільства, основних культурних надбань, програмних цілей; гуманістична – право охороняє і захищає права людства, народу, людини; організаторсько-управлінська – право допомагає організувати загальні зусилля людей для досягнення загальнолюдських ідеалів; виховна – це функція виховання поваги до права та загальноправового впливу на духовну сферу життя суспільства [2, с. 248].

Спеціально-юридичні функції права – це напрямки власне правового впливу на суспільні відносини. У цьому випадку виділяють регулятивну і охоронну функції права. Регулятивна функція спрямована на забезпечення чіткої організації суспільних відносин, їх функціонування і розвиток відповідно до потреб суспільного прогресу. Ця функція об'єктом свого впливу має нормальні, позитивні, корисні суспільні відносини, які право впорядковує шляхом закріплення сталих, розвинутих відносин в нормативних актах, у такий спосіб гарантуючи їх недоторканність - статична функція. Заохочення, стимулювання розвитку тих суспільних відносин, що, відображаючи певні соціальні цінності, знаходяться на етапі свого становлення забезпечує динамічна функція. Правові норми забезпечують високу ступінь свободи і організованості суспільних відносин, їх постійне удосконалення та розвиток.

Охоронна (попереджально-обмежувальна) - це функція установлення і гарантування державою профілактичних і запобіжних заходів, порядку їх покладання і виконання, що мають на меті усунення (витіснення) шкідливих, небажаних для суспільства відносин, їх обмеження, та охорону позитивних.

Таким чином, функції права - це прояв його іманентних, специфічних властивостей. У функції акумулюються такі властивості права, що впливають з неї як соціального феномена. Вона впливає з її сутності і визначається призначенням права в суспільстві. У цьому сенсі можна сказати, що функція характеризує напрям необхідної дії права, тобто такого, без якого суспільство на даному етапі розвитку обійтися не може (регулювання, охорона, закріплення певного виду суспільних відносин). Функції виражають найбільш істотні, головні риси права і спрямовані на здійснення корінних завдань, що стоять перед правом на даному етапі його розвитку.

Література

1. Загальна теорія держави і права: (основні поняття, категорії, прав. конструкції та наук. концепції): навч. посіб. / за ред. О. В. Зайчука, Н. М. Оніщенко. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 400 с.

2. Віхров О. П. Теорія держави і права: курс лекцій: навч. посіб. / О. П. Віхров, І. О. Віхрова. – Чернігів: Десна-Поліграф, 2015. – 303 с.

3. Крестовська Н. М. Теорія держави і права. Підручник. Практикум. Тести / Н. М. Крестовська, Л. Г. Матвеева. – К.: Юрінком Інтер, 2015. – 584 с.

УДК 340.11

Горбенко Д.Б., студент,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Череватюк В.Б., к.і.н., доцент

КОНЦЕПЦІЯ ПРИРОДНОГО ПРАВА В СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ЮРИДИЧНІЙ НАУЦІ

Сучасна вітчизняна концепція природного права включає: 1) права людини, головними з яких є свобода, рівність, власність, прагнення до щастя; 2) права територіальної громади, що стосуються спільних інтересів регіонального значення; 3) права нації (збереження власної ідентичності, самовизначення у межах етнічної території); 4) права народу. У такому вигляді природне право є тією основоположною доктриною, що лежить в основі всіх галузей права (насамперед конституційного) розвинутих країн. Детально розгорнуто концепція «природного права» розглядається в працях Завідуючого відділом проблем кримінального права, кримінології